

СТАНОВИЩЕ

от професор д.в.н. Георги Василев Бахчеванов,
член на научното жури (заповед 56/20.10.2025 г. на Академията по национална и
информационна сигурност)

на дисертационния труд д-р Мирослав Борута Краковски, представен за
присъждане на научна степен „доктор на науките” в област на висше образование 9.
„Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1 „Национална сигурност“.

Тема на дисертационния труд: „Въздействието на миграцията върху
европейската идентичност и сигурност“.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Дисертационният труд изследва влиянието на миграцията върху европейската
идентичност и сигурност. Проблем свързан с двете фундаментални основи на дебата,
протичащ както в света на науката, така и в политиката. Универсалната основа -
единството на човешката раса и партикуларната основа - разделението на съвременния
свят на държави, нации и културни общности, за които притокът на имигранти, особено
културно различни (включително етични и религиозни аспекти), представлява заплаха
за сегашното им статукво, т.е. нарушение на тяхната сигурност.

Актуалността на темата се потвърждава от необходимостта за намиране на
решения на натрупаните проблеми в съвременната среда на несигурност, свързани с
миграцията.

Явлението на широко разпространената миграция и нейните последици,
причиняват дисбаланси в социални системи на Европа и Северна Америка.
Нарушаването на социалната сигурност (за индивидите в психологическо измерение и
за общностите в социологическо измерение) и нарушаването на икономическата
сигурност в тези страни играят жизненоважна роля във възприятието на имигрантите

от приемащите общности.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд и автореферата са добре оформени и нагледно представени. Дисертационният труд е в обем от 275 страници и се състои от съдържание, пет раздела, заключение и изводи, приложение и източници (библиография). Изследването е илюстрирано с 4 диаграми, 3 фигури и 1 таблица. Списъкът с използваната литература включва 125 заглавия.

Формулираните цел и задачи на изследването са в съответствие с темата на дисертацията. Оценката на автора за състоянието на проблема към момента на публикуване на дисертационния труд е точна и вярна.

Методологията на дисертационното изследване е подбрана прецизно. Насочена е, както към постигане на целите и задачите на изследователското търсене, така и към доказването на основната научна хипотеза. Работата е аналитично и емпирично научно интердисциплинарно изследване. Широко дефинираният изследователски проблем принуждава автора да използва научни методи, както традиционни, така и съвременни. Анализът е до голяма степен политически и социологически по своята същност, със силен акцент върху системния анализ на сигурността на съвременните общества.

За решаване на изследователския проблем и тестване на приетите хипотези в теоретичните изследвания са използвани методите на анализ и оценка на съществуващите литературни източници по темата. Използвани са също синтез, сравнение и обобщение, интерпретация за получаване на заключения.

Прилагани са индуктивен и дедуктивен метод, като се започне от общо представяне и се завърши с подробна последователност, използваща правилата на логическия извод. Този подход позволява изграждането на модели, изучавани в генетичен, структурен и функционален план. Създаването на такива модели, базирани на реални явления, позволява откриването на основни тенденции и условия на текущата ситуация в политическото и социалното межкултурно, международното и междудържавното пространство.

В емпиричното изследване е използван методът на изследване на документи за

събиране на данни. Авторът умело използва казусът като инструмент за доказване на научни предположения и твърдения.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд.

Основните резултати от изследването са посочени от автора както следва:

1. Всяка култура има система и йерархия на ценностите. Те зависят от историческото минало, националните традиции, които изграждат дадена култура, които са наследство от минали поколения, социално-икономическите условия, човешките и имуществени отношения и системата на управление.

2. Всяко човешко същество носи биохимичното свидетелство, потвърждаващо, че всички човешки същества всъщност са членове на едно семейство, свързани помежду си чрез общото наследство на общ геном. От биологична гледна точка всички човешки същества са членове на един вид. Всички хора са роднини и това, което се е случило през последните 60 хиляди години, са просто екологични и културни варианти, в които са еволюирали.

3. Праезикът на човечеството е хипотетичният праезик, от който произлизат всички езици на човечеството. Неговото съществуване се предполага в теорията за моногенезиса на всички съществуващи езици. Теорията може да бъде обоснована на исторически, биологични и психологически основи и се среща също в религията и митологията.

4. Икономическата и технологична модернизация в рамките на незападните цивилизации изобщо не предполага, че те ще възприемат западната ценностна система, ще станат приятелски настроени към Запада или ще се присъединят към тенденцията за общочовешка цивилизация под западно ръководство.

5. Проблемът с дефинирането на религията се превръща в особено важен въпрос в днешно време във връзка с появата на различни нови религиозни движения, често родени от научно вдъхновение или гностически традиции, движения за самоусъвършенстване, екологични движения, обръщащи се към поклонението пред природата, неоезически движения и др.

6. Хората са нация, защото се смятат за нация. Една от най-важните характеристики на една нация е наличието или стремежа ѝ да има собствена държава. Човек може условно да разграничи сред хората (световното население) културни, езикови, цивилизационни, религиозни и национални общности, без да изключва взаимните връзки и отличителност, зависимости и сходства.

7. Целта на държавата като политическа общност е да създаде такива условия за социален живот, че отделните лица, семействата и колективите да могат да постигнат своите цели и да се развиват. В този случай това означава съвкупността от материални, цивилизационни и социално-културни условия. Като форма на организация на обществото, държавата изпълнява два вида функции: - външни функции и - вътрешни функции.

8. Културната сигурност не може да се отъждествява само с липсата на заплахи. Културната сигурност изисква усилия за осигуряване и създаване на условия, в които културата може да се развива и расте. От една страна, културата трябва да има способността да се защитава, а от друга, тя трябва умело да се адаптира към промените, без да губи своята уникалност. В тази връзка е важно да се поддържат стабилни условия като гаранция за непрекъснатата социална дейност, което е важно за развитието и запазването на културата. Културата гарантира чувство за сигурност. Тя организира света около хората и влияе върху тяхното възприятие.

9. Ерата на масовите комуникации е и време на масова миграция. Смесването на етнически и културни групи и хибридността на културните идентичности в постнационалната епоха резонират добре с нуждата човек да се чувства като у дома си, където и да се намира, и да може да общува с всички. Вече не национален „език и култура“ в анонимен, безличен град свързва съвременното индустриално общество, а информационни технологии и компютърни умения, които преодоляват всички културни бариери и създават хибридно, постмодерно глобално общество, основано на масовите комуникации.

10. Докато свещените основи на една нация са налице, а светският материализъм и индивидуализъм не са отслабили фундаменталната вяра в общността на историята и съдбата, национализмът - като политическа идеология, обществена култура

и политическа религия - е предопределен да се развива, а националната идентичност ще бъде една от ключовите основи на съвременния световен ред.

11. Промените, породени от глобализацията, които засягат както отделни личности, така и социални групи, нации и държави, породиха проблема за ново потвърждение на идентичността от страна на обществата. Глобализацията породи заплахи като неконтролирания приток на масова култура, утвърждаването на култура на смъртта, криза на ценностите, масова миграция, разпадането на традиционните социални структури, размиването на националните символи, отслабването на националните традиции и замърсяването на езиците с английска терминология. Тенденциите на дезинтеграция са отговор на тези процеси.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Научните резултати и приносите на дисертационния труд могат да се отнесат към натрупване на нови знания свързани с разрешаване на проблемите с явлението „Миграция“. Приносите обогатяват съществуващите знания, доказват и развиват съществени страни в съвременните научно - практични решения на проблеми при управление миграционните потоци.

5. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта.

Авторът познава в детайли състоянието на проблема. Доброто образование, огромният практичен опит и доказаната склонност към научни изследвания му позволяват да се заеме с така актуалната и полезна тема. Отнася се творчески, бих казал прекалено критично към съществуващия литературен материал.

6. Оценка за автореферата

Авторефератът отразява основните положения и научните приноси на дисертационния труд. Направен е съгласно изискванията.

Не са посочени приносите на изследването и публикациите на автора по темата. Трудно може да се прецени каква част от изследването е представено на вниманието на експертите.

7. Заключение

Разработеният дисертационен труд от д-р Мирослав Борута Краковски по съдържание, обем и структура отговаря на изискванията за придобиване на научна степен „доктор на науките”, регламентирани в Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение.

Дисертацията и публикациите свързани с нея са самостоятелно дело на кандидата и успешно защитават изявените от него претенции за научни и научно - приложни приноси.

8. Оценка на дисертационния труд

Оценката ми за дисертационния труд на тема „Въздействието на миграцията върху европейската идентичност и сигурност“, разработен от д-р Мирослав Борута Краковски е

„положителна”.

Предлагам на автора на дисертационния труд **да се присъди** научната степен „доктор на науките”.

Дата: 26.11. 2025 год.

Изготвил становището:

проф.. ...../Бахчеванов/, ДН.